

Proslov u povodu 50. obljetnice Povijesnog društva otoka Krka

Milan RADIĆ, ml. (Malinska)
predsjednik Povijesnog društva otoka Krka

Povijesno društvo otoka Krka (PDOK) ove, 2019. godine obilježava 50 godina postojanja i kontinuiranog djelovanja. Naime, Povijesno društvo otoka Krka osnovano je 1969. godine. U 50. jubilarnom svesku *Krčkog zbornika*, autora Tomislava Galovića, koji je objavljen 2006. godine, opširno i temeljito je opisan „Pregled rada Povijesnog društva otoka Krka i bibliografija *Krčkog zbornika*“.¹ Tako ćemo u ovom uvodnom dijelu teksta spomenuti samo neka važnija događanja u njegovoj bogatoj pedesetogodišnjoj djelatnosti.

Dr. fra Nikola Španjol – Ludoviko
(1897. – 1970.)

Same pripreme za pokretanje Povijesnog društva počele su godinu dana ranije (1968. godine), kada je nekolicina krčkih intelektualaca iz svjetovnih i crkvenih krugova – kako onih koji su djelovali na samom otoku, tako i onih izvan njega – odlučila objaviti zbornik s temama o otoku Krku. Ključna osoba u toj inicijativi bio je dr. fra Nikola Španjol – Ludoviko, koji se isticao u organizaciji i prezentiranju knjižnog i muzejskog blaga u nizu samostana na našoj obali, a tako i na otočiću Košljunu. Zatražio je pomoć u radu povjesničara Petra Strčića, koji je u to vrijeme bio asistent na Sjeve-rojadranskom institutu Jugoslavenske

¹ Tomislav GALOVIĆ, *Krčki zbornik 50. jubilarni svezak. Pregled rada Povijesnog društva otoka Krka i bibliografija Krčkog zbornika*, Krk: Povijesno društvo otoka Krka – Liber d.o.o. Rijeka, 2006., 416 str. (Summary: *Krk Almanac – 50th Jubilee Volume: Review of Work of Historic Society of Island of Krk and Bibliography of Krk Almanac*).

akademije znanosti i umjetnosti (JAZU) u Rijeci. Obojica su bili rodom iz krčke Dobrinjštine. Posjetili su sve voditelje državnih, političkih, crkvenih, prosvjetnih i kulturnih institucija i udruženja (tada jedinstvene općine) otoka Krka. Njihov je dobro obrazložen prijedlog odmah rado prihvaćen. Zatim su uslijedile sve potrebne radnje i suglasnosti kako bi se osnovalo Povijesno društvo otoka Krka. Povijesno društvo postalo je podružnica Povijesnog društva Hrvatske (PDH).

Osnivačka skupština Društva održana je 26. travnja 1969. godine u Gradskoj vijećnici u Krku. Prvu je skupštinu Društva vodio profesor Franjo Matejčić. Istoga je dana održana i prva sjednica netom izabranog Upravnog odbora.

Za prvog predsjednika Društva izabran je Ljubo Karabaić iz Punta, prosvjetni savjetnik i direktor osnovne škole u Rijeci, za potpredsjednika i člana uredništva dr. fra Nikola Španjol – Ludoviko, kustos franjevačkog samostana na otočiću Košljunu, za blagajnicu Katica Zec, nastavnica osnovne škole u Krku, a Petar Strčić, asistent Sjeverojadranskog instituta JAZU u Rijeci, za glavnog urednika *Krčkog zbornika* i tajnika Društva.² Još su za članove Upravnog odbora izabrani kancelar i generalni vikar Krčke biskupije mons. Ivan Žic-Rokov, profesor gimnazije u Krku Vladimir Bobinac i načelnica društvenih službi Kotara Rijeka (u miru) Tugica Lončarić. Članovi prvog Nadzornog odbora bili su Katica Brusić, Ivan Radić i Anton Bogović.

Povijesno društvo otoka Krka otočanima je najviše poznato po *Krčkim zbornicima*. Dosad je objavljeno 75 svezaka / 64 sveska *Posebni izdanja Krčkog zbornika*.³ U pisanju zbornika sudjelovalo je oko 600 autora, a broj objavljenih stranica iznosi oko 16 tisuća. Pothvat je tim veći kad se uzme u obzir činjenica da je Krk ipak otok s limitiranim gospodarstvenim, demografskim i drugim potencijalima.

Da bi se omogućio rad Povijesnog društva otoka Krka, odnosno njegova izdavačka djelatnost, potrebna su i financijska sredstva koja su članovi najviše dobivali od lokalne samouprave, Primorsko-goranske

2 Usp. Milan RADIĆ (ml.), Akademik Petar Strčić – suosnivatelj Povijesnoga društva otoka Krka (1969.), glavni urednik "Krčkoga zbornika" (od 1970., sv. 1.-54.) i "Posebni izdanja" (od 1971., sv. 1.-45.), *Časopis za povijest Zapadne Hrvatske* I (2006) 1: 157-164.

3 Napominjemo da se dva sveska još nalaze u pripremi za tisak (sv. 65. Posebno izdanje, sv. 58.: *Krčki kalendar za godinu 1955.*; sv. 72. Posebno izdanje, sv. 63.: *Stogodišnjica Prvog svjetskog rata. Zbornik radova*).

Ljubo Karabaić (1910. – 1988.)
– prvi predsjednik
Povijesnog društva otoka Krka

Nikola Žuvić (1933. – 2001.)
– drugi po redu predsjednik
Povijesnog društva otoka Krka

županije i ponekih ministarstava, turističkih društava, a dalje se Društvo financira od donacija i članarine.

Prvi je broj *Krčkog zbornika* izašao 1970. godine i vrlo je dobro bio primljen na našem otoku i šire.

Prvo je uredništvo *Krčkog zbornika* bilo u sastavu Branko Fučić, Nikola Španjol, Petar Strčić (glavni urednik), Rikard Žic i Rudolf Žic. Kasnije su u radu uredništva sudjelovali: Radojica F. Barbalić, Branko Volarić, Josip Žgaljić, Dragutin Feletar, Mladen Friganović, Milan Radić ml., Anton Bozanić, Milivoj Dujmović, Rajko Ranko Žic, Maja Parentić, Perica Dujmović i Tomislav Galović.

Sada su u Uredničkom odboru *Krčkog zbornika* Anton Bozanić (član), Danijel Ciković (član), Perica Dujmović (grafičko-likovni urednik), Tomislav Galović (izvršni urednik), Maja Polić (član), Milan Radić ml. (odgovorni urednik), Petar Strčić (glavni urednik) i Franjo Velčić (član).

U *Krčkim zbornicima* objavljeni su mnogi izvorni znanstveni, pregledni i stručni radovi, pa i doktorske disertacije i magistarski radovi.

Akademik dr. sc. Petar Strčić
(1936. – 2019.)

Autori su bili veoma istaknute znanstvene i kulturne ličnosti, sveučilišni profesori, znanstveni radnici, publicisti itd.

U pisanju članaka i svezaka zbornika sudjelovali su i akademici Branko Fučić, Lujo Margetić, Miroslav Šicel i Petar Strčić. Akademik Petar Strčić je od prvog broja pa do ovog posljednjeg 75., sve do smrti, bio glavni urednik *Krčkog zbornika*.

Teme zbornika zadiru u povijest, pravo, gospodarstvo, jezikoslovlje, školstvo, zdravstvo, narodni život i obi-

čaje, u vjersku, vojnu, urbanu, turističku, književnu, demografsku i drugu tematiku. Sadržaji su često tiskani i na više stotina stranica i znatno su obogatili znanje o našem otoku.

Zbornici se distribuiraju u sve relevantne sveučilišne knjižnice, a i u Sjedinjene Američke Države. Knjiga – ujedno *Krčki zbornik* – autora Antona Bozanića *Hrvatsko iseljništvo u Sjedinjenim Američkim Državama i Krčani u New Yorku* tiskana je u New Yorku 1996. godine (*Krčki zbornik*, sv. 34. Posebno izdanje, sv. 28). Nadalje, Anna Maria Fiorentin napisala je knjigu *Krk – splendidissima civitas Curictarum* koja je tiskana u Italiji, a kasnije je prevedena na hrvatski jezik, kao *Krčki zbornik*, sv. 44. Posebno izdanje, sv. 38.

Zbornici su izlazili čak i u predratno, ratno i poratno vrijeme, tako je od 1990. do 1997. godine objavljeno čak 18 svezaka. Među njima i prvi svezak *Kvarnerskog zbornika* otoka Krka, Raba, Cresa, Lošinja i Paga, koji je ujedno *Krčki zbornik* svezak 31. i jubilarni 25. svezak posebnih izdanja. Zbornik je zbirka radova dr. Karmela Zazinovića, krčkog biskupa: *Ministrare. Pastirske poslanice i pisma*.

U objavljenim svescima *Krčkog zbornika* obuhvaćeni su svi dijelovi našeg otoka. Rad Povijesnog društva otoka Krka i njegovih edicija poznat je izvan otoka, pa je tako 2004. godine Tomislav Galović za svoju knjigu *O Dubašnici i njezinim ljudima. Prinosi za povijest dubašljanskoga*

kraja na otoku Krku dobio i Državnu nagradu za znanost kao znanstveni novak, a koju dodjeljuje Hrvatski sabor i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. Zatim, u povodu 50. jubilarnog sveska *Krčkog zbornika* (iz 2006.) članove Povijesnog društva otoka Krka primio je na Kaptolu zagrebački nadbiskup, kardinal Josip Bozanić. U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu predstavljen je i *Krčki zbornik o „Krčkom (Vrbanskom) statutu“*,⁴ a članovi društva bili su primljeni i kod predsjednika Republike Ive Josipovića na Pantovčaku u povodu objavljivanja *Krčkog zbornika* sv. 71., Posebno izdanje sv. 62: *Otok Krk i Domovinski rat, neispričana povijest*, autora Željka Drinjaka (Krk – Rijeka 2014.).

Društvo je samo ili u suorganizaciji s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti (HAZU), Maticom hrvatskom, Društva hrvatskih književnika, Hrvatskim državnim arhivom, Staroslavenskim institutom, Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Provincijalatom franjevača trećoredaca glagoljaša iz Zagreba i ostalima, tiskalo zajedničke edicije te održalo velik broj znanstvenih i stručnih skupova. Primjerice skupove o Bašćanskoj ploči, Zrinsko-frankopanskoj uroti, Staroslavenskoj akademiji u Krku, glagoljaškoj baštini, u povodu visoke obljetnice osnivanja franjevačkog samostana na otočiću Košljunu, osnovne škole u Dobrinju, Prve hrvatske gimnazije Istre i kvarnerskih otoka, oslobođenja otoka Krka, o melografu Nedjeljku Karabaiću, književniku i političaru Antunu Bonifačiću, filologu Ivanu Milčetiću, akademiku Branku Fučiću, hrvatskoglagoljskom notarijatu otoka Krka, hrvatskom Ustavu i njegovu »Krčkom nacrtu« (1990.), o 550 godina samostana franjevača trećoredaca glagoljaša na Glavotoku itd.

Povijesno društvo otoka Krka je 1997. godine pokrenulo novu ediciju pod nazivom Mala knjižnica »Krčkog zbornika« u kojoj je dosad objavljeno pet svezaka. U prvom uredništvu bili su Anton Bozanić, Milan Radić ml. kao glavni urednik te Petar Strčić kao tajnik.

Povijesno društvo otoka Krka je dosad imalo tri predsjednika. Prvi je predsjednik bio prof. Ljubo Karabaić, nakon njegove smrti društvo je

4 Usp. Mirjana MATIJEVIĆ SOKOL, Novi pretisak Krčkog ili Vrbničkog statuta iz 1388. godine. Krčki (Vrbanski) statut iz 1388., priredili Lujko Margetić i Petar Strčić, Krčki zbornik sv. 62, Posebno izdanje Krčkog zbornika sv. 52, Krk: Povijesno društvo otoka Krka – Društvo Krčana i prijatelja otoka Krka u Zagrebu, 173 str. + faksimil, *Radovi Zavoda za hrvatsku povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* 40 (2008): 312-314.

vodio ing. Nikola Žuvić, a nakon njegove smrti društvo sada vodi dr. Milan Radić ml.

Potpredsjednici su bili fra Nikola Španjol – Ludoviko, Vladimir Bobinac, Milan Radić st. i danas je potpredsjednik Miloš Orlić.

Prvi tajnik društva bio je Petar Strčić, a potom su tu funkciju obnašali Tugica Lončarić, Josip Karabaić, a sada je tajnik društva Branko Pajalić.

Blagajnici društva bili su Katica Zec, Josip Karabaić i sada tu dužnost obavlja Petar Kopanica.

Na Izornoj godišnjoj skupštini Povijesnog društva otoka Krka, koja je održana 15. listopada 2018. u Malinskoj, izabrana su tijela Društva: Predsjedništvo, Nadzorni odbor i Sud časti.

Za predsjednika Društva izabran je Milan Radić ml., za potpredsjednika Miloš Orlić i za tajnika Branko Pajalić. Ti su članovi i dotad obnašali iste funkcije u Društvu te zastupali Društvo. U Predsjedništvo Društva još su birani Tomislav Galović, Anton Bozanić, Željko Juranić i Ana Kirinčić.

U Nadzorni odbor izabrani su Damir Dorčić, Juraj Mužina i Dragutin Žic.

U Sud časti izabrani su Antun Lončar, Daina Glavočić i Nikola Radić.

Za blagajnika izabran je Petar Kopanica.

Svi članovi Uredništva i Predsjedništva Društva rade *pro bono*.

I na kraju ovog sažetog napisa o 50-godišnjoj djelatnosti Povijesnog društva otoka Krka želimo se još jednom prisjetiti svih koji su na bilo koji način pridonijeli uspješnom radu i zahvaliti im na prvih pedeset godina Povijesnog društva otoka Krka.

Hvala svima!